

ПСИХОЛОГІЧНІ ОСОБЛИВОСТІ КОМУНІКАЦІЇ ЗА ДОПОМОГОЮ МЕСЕНДЖЕРІВ

Ушаков А.М.

Науковий керівник – канд. філос. наук, доц. Дашенкова Н.М.
Харківський національний університет радіоелектроніки
(61166, Харків, просп. Науки, 14, каф. філософії, тел. (057) 702-14-65)
e-mail: andrii.usakov@nure.ua

In recent years, the Internet has occupied a significant place in people's everyday lives. With the development of modern technologies, the Internet has moved to mobile phones, which has made it possible to stay online almost all the time, and therefore social communications have acquired new features. With the development of the Internet, it has become possible to use all its achievements, including messengers. Every year, the popularity of messengers increases, they become an integral part of modern life, and the number of regular users, especially young people, is growing. At the same time, this new form of communication is becoming one of the topical areas of scientific research.

У нашому суспільстві комунікація відіграє роль інформаційного ресурсу для забезпечення активної взаємодії у всіх сферах діяльності. Сучасний стиль життя вимагає управління потоками інформації, які надходять з різних джерел, ініціювання певних дій, формування та регулювання взаємних зв'язків тощо. Сьогодні комунікація є базовою основою взаємодії між людьми. Останнім часом з'являється багато нових форм комунікації, однією з яких є месенджери [1].

Саме поняття «месенджер», з точки зору сучасного розуміння, виникло відносно нещодавно. В умовах сьогодення месенджери пов'язані з інформатизацією сучасного суспільства і вже багато років використовуються у повсякденному житті людей. В наші дні поширення смартфонів набирає обертів щоденно, тож мобільний обмін миттєвими повідомленнями стає все більш популярним. Ці служби повідомлень дозволяють користувачам полегшити соціальні взаємодії, адже є безкоштовними опосередкованими, безособовими. В інформаційному середовищі, до якого з розвитком прийшло суспільство, з'являється маса видів комунікації, що є причиною стрибку у вдосконаленні та популяризації таких месенджерів як Facebook Messenger, Telegram, Viber, WhatsApp, InstagramDirect та інших, що стають все більш популярною сучасною платформою для комунікації. Проведені дослідження їх популярності показали, що кількість користувачів росте з кожним роком. Науковці, які прагнуть знайти пояснення великої популярності месенджерів, зазначають, що вони дедалі більше починають виконувати роль заміника реального спілкування, адже розглядаються як швидкий неформальний інструмент комунікації [1; 2].

Почуття та емоції в месенджерах передаються завдяки широкому використанню особливих символів та розділових знаків. Така неформальна форма комунікації створює своєрідну атмосферу інтимності, а використання візуальних сигналів разом з текстом створює більш позитивне ставлення. Використання смайликів в месенджерах допомагає людям правильно розуміти емоції один одного, а також робить бесіду більш природною і комфортною.

Втрата значимості невербальних засобів спілкування в мережі Інтернет може виступати і негативною особливістю комунікації через фізичну відсутність учасників в процесі спілкування, що призводить до спрощення, приховування чи підробки власних емоцій. Разом з тим, зникає цілий ряд комунікативних бар'єрів: стать, соціальний статус, вік, невербальний етикет, зовнішність. Фізична відсутність при спілкуванні в месенджерах з іншими людьми призводить до появи хибних вражень, які потім викликають недовіру до користувачів Інтернет-спільнот.

Анонімність та віртуальність, що тягнуть за собою появу відчуття безкарності за свої дії та слова, є ще однією характерною особливістю месенджерів. В реальному житті страх покарання та механізми самоконтролю стримують людину. Вона відчуває відповідальність за сказані слова, результати своїх вчинків. З іншого боку, месенджери надають простір для свободи слова та самовираження, що спонукає людей до вербальної активності [2].

Крім цього, висока швидкість комунікації та можливість одночасно спілкуватися з багатьма людьми породжують в месенджерах розірваність та мозаїчність комунікації. Як результат, може виникати мінімізація слів у повідомленнях або заміна їх символами (смайлами, наліпками, GIF тощо).

Багато Інтернет-користувачів помилково розуміють анонімність спілкування як мовну вседозволеність. Виникає примітивізм змісту і форми вираження, непомірне вживання обстинентної лексики, численні відступи від мовних норм. Таким чином, однією з унікальних особливостей комунікації стає існування «письмової розмовної» мови, що увібрала в себе риси як письмової, так і усної форм спілкування [1].

Отже, психологічні особливості спілкування в месенджерах мають як свої переваги, так і недоліки. Як достатньо новий спосіб комунікації, вони ще продовжують свій розвиток, спрямований на симуляцію безпосереднього дружнього спілкування в режимі реального часу, щоб утвердитися як пріоритетний спосіб електронної комунікації.

Список використаних джерел

1. Косенко Ю.В. Основи теорії мовної комунікації: навч. посіб. / Ю.В. Косенко. – Суми: Сумський державний університет, 2011. – 187 с.
2. Немеш О.М. Інтернет-технології в психологічній практиці: посіб. / О.М. Немеш. – Київ: Видавничий дім «Слово», 2014. – 256 с.